

এদৰ চামিয়া প্ৰাইভেট লিমিটেড

বনাম

পিকেই হোল্ডিং লিমিটেড আৰু অন্যান্য

আগষ্ট ২০, ১৯৯৯

(ন্যায়াধীশ এছ. বি. মজুমদাৰ আৰু ডি. পি. মহাপাত্ৰ)

মধ্যস্থতা আৰু মীমাংসা আইন, ১৯৯৬

ধাৰা ১১(৬) — মধ্যস্থতাকাৰীৰ নিযুক্তি — মুখ্য ন্যায়াধীশ বা তেওঁৰ দ্বাৰা নিযুক্ত ব্যক্তিৰ আদেশ — প্রকৃতি — ৰায় দিয়া হৈছিল, যিহেতু ধাৰা ১১(৬)ৰ অধীনত দিয়া আদেশ প্ৰশাসনিক প্ৰকৃতিৰ, গতিকে ইয়াক ভাৰতৰ সংবিধানৰ ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত পোনপটীয়াকৈ কোনো প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন কৰিব নোৱাৰি — ১৩৬ নং অনুচ্ছেদ।

দেৱানী আপীল ক্ষেত্ৰাধিকাৰ: ১৯৯৯ চনৰ বিশেষ অনুমতি আবেদন (চি.) নং ১০৭৯২।

১৯৯৮ চনৰ এ. পি. নং ২৮৮-ত বোম্বে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২.৭.৯৯ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

আবেদনকাৰীৰ হৈ ৰাজীৱ দত্ত।

আদালতৰ নিম্নোক্ত আদেশ প্ৰদান কৰা হৈছিল:

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এই বিশেষ অনুমতি আবেদন আবেদনকাৰীয়ে মধ্যস্থতা আৰু মীমাংসা আইন, ১৯৯৬ (চমুকৈ “আইন”)-ৰ ধাৰা ১১-ৰ উপ-ধাৰা (৬)-ৰ অধীনত তেওঁৰ সন্মুখত দাখিল কৰা ১৯৯৮ চনৰ মধ্যস্থতা আবেদন নং ২৮৮-ত বম্বে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিদ্বান মুখ্য ন্যায়াধীশৰ আদেশক প্ৰত্যাহ্বান জনাই দাখিল কৰিছে।

সুন্দৰম ফাইনেঞ্চ লিমিটেড বনাম এনইপিচি ইণ্ডিয়া লিমিটেড, [১৯৯৯] ২ এছচিচি ৪৭৯

গোচৰত এই আদালতৰ বিচাৰপীঠে ৰায় দিছে যে আইনখনৰ ধাৰা ১১-ৰ অধীনত দিয়া আদেশ

ন্যায়িক আদেশ নহয়। প্রাসংগিক পর্যবেক্ষণসমূহ প্রতিবেদনৰ ১২ নং অনুচ্ছেদত তলত দিয়া ধৰণে পোৱা যায়:

“১৯৯৬ চনৰ আইনৰ অধীনত, মধ্যস্থতাকাৰী নিয়োগ কৰা হয় ধাৰা ১১-ৰ বিধান অনুসৰি য'ত আদালতে মধ্যস্থতাকাৰী নিয়োগৰ বাবে ন্যায়িক আদেশ দিয়াৰ প্ৰয়োজন নাই। সেয়েহে উচ্চ ন্যায়ালয়ে নতুন আইনখনৰ ধাৰা ৪ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত ১৯৪০ চনৰ আইনৰ এই বিধানসমূহৰ উল্লেখ কৰি ভুল কৰিছিল।”

এয়া সুপ্ৰতিষ্ঠিত যে ভাৰতৰ ভূখণ্ডৰ যিকোনো আদালত বা ন্যায়াধিকৰণে গৃহীত কৰা বা জাৰি কৰা যিকোনো বিষয়ৰ ৰায়, আজ্ঞাপ্তি, সংকল্প, শাস্তি বা আদেশক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাৰ বাবে ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত আবেদন দাখিল কৰিব পাৰা যায়। যিহেতু পূৰ্বৰ সিদ্ধান্তত উল্লেখ কৰা ধৰণে আইনখনৰ ধাৰা ১১(৬)ৰ অধীনত বিদ্বান মুখ্য ন্যায়াধীশ বা তেওঁৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে প্ৰশাসনিক ক্ষমতাত কাম কৰে, এইটো স্পষ্ট যে এই আদেশ কোনো আদালতে কোনো ন্যায়িক কাৰ্য্য সম্পাদন কৰি গৃহীত কৰা নাই আৰু ই ন্যায়িক কৰ্তৃত্ব থকা এক ন্যায়াধিকৰণো নহয়। ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এনে আবেদনৰ ৰক্ষণাবেক্ষণযোগ্যতাৰ প্ৰশ্নটো এই আদালতৰ এখন সংবিধান বিচাৰপীঠে বহুদিনৰ আগতে *ইণ্ডো-চাইনা ষ্টীম নেভিগেচন কোম্পানী লিমিটেড বনাম জছজিৎ সিং, এডিশ্যনেল কালেক্টৰ অৱ কাষ্টমচ আৰু অন্যান্য*, [১৯৬৪] ৬ এছ.চি.আৰ. ৫৯৪ গোচৰত সিদ্ধান্ত লৈছিল।

৬০১ নং পৃষ্ঠাত থকা উক্ত সিদ্ধান্তত এই আদালতৰ সংবিধান বিচাৰপীঠে মুখ্য ন্যায়াধীশ গজেন্দ্ৰগদকৰৰ জৰিয়তে তলত দিয়া প্ৰাসংগিক পর্যবেক্ষণসমূহ আগবঢ়াইছে:

“এই আদালতৰ সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা নিষ্পত্তি কৰা হৈছে যে শুদ্ধ বিষয়া আদালত বা ন্যায়াধিকৰণ নহয় যিয়ে প্ৰাৰম্ভিকতে ধাৰা ১৬৭(১২এ)-ৰ অধীনত কাম কৰে,

যদিও এইটোও নিষ্পত্তি কৰা হৈছে যে কোনো জাহাজে ধাৰা ৫২এ উলংঘা কৰিছে নেকি আৰু এনে উলংঘাৰ ফলত উক্ত জাহাজখনে নিজকে ধাৰা ১৬৭(১২এ)-ৰ অধীনত বাজেয়াপ্ত কৰাৰ বাবে দায়বদ্ধ কৰিছে নেকি সেই প্ৰশ্নৰ ওপৰত বিচাৰ কৰাৰ সময়ত শুদ্ধ বিষয়াই অৰ্ধ-ন্যায়িক পদ্ধতিৰে কাম কৰিব লাগিব।”

৬০৩ নং পৃষ্ঠাত আকৌ তলত দিয়া ধৰণে কোৱা হৈছে:

“গতিকে ইয়াৰ ফলাফল হ’ল যে শুদ্ধ বিষয়াজন যে আদালত বা ন্যায়াধিকৰণ নহয়, সেই বিষয়ে সন্দেহ কৰাৰ কোনো অৱকাশ নাথাকে যদিও আইনখনৰ ১৬৭ নং ধাৰাৰ অধীনৰ বিষয়ৰ বিচাৰ তেওঁ ন্যায়িকভাৱে কৰিব লাগিব। অনুমান কৰিব পাৰি যে কেন্দ্ৰীয় ৰাজহ ব’ৰ্ড বা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ কোনোৱেই ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অৰ্থৰ ভিতৰত আদালত নহয়।”

৬০৩ নং পৃষ্ঠাত আকৌ তলত দিয়া ধৰণে কোৱা হৈছে:

“এইটো স্পষ্ট যে ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এই আদালতত আপীল কৰিব পৰাৰ আগতে দুটা চৰ্ত পূৰণ কৰিব লাগিব; বিবাদিত আদেশটো ন্যায়িক বা অৰ্ধ-ন্যায়িক বৈশিষ্ট্যৰ আদেশ হ’ব লাগিব আৰু বিশুদ্ধভাৱে প্ৰশাসনিক বা কাৰ্যবাহী আদেশ হ’ব নালাগিব; আৰু উক্ত আদেশটো ভাৰতৰ ভূখণ্ডৰ কোনো আদালত অথবা ন্যায়াধিকৰণে গৃহীত কৰা হ’ব লাগিব।”

গতিকে এই প্ৰতিষ্ঠিত আইনী স্থিতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এই সিদ্ধান্তৰ পৰা আঁতৰি থকাৰ কোনো থল থাকিব নোৱাৰে যে আইনখনৰ ধাৰা ১১(৬)-ৰ অধীনত বিদ্বান মুখ্য ন্যায়াধীশে প্ৰদান কৰা আদেশসমূহ প্ৰশাসনিক প্ৰকৃতিৰ হোৱাৰ বাবে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত পোনপটীয়াকৈ কোনো প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন কৰিব পৰা নাযায়। কেৱল এই

চমু ভিত্তিত আৰু পক্ষসমূহৰ মাজত বিবাদৰ গুণাগুণৰ ওপৰত কোনো মতামত প্ৰকাশ নকৰাকৈয়ে এই বিশেষ অনুমতিৰ আবেদনখন ৰক্ষণাবেক্ষণযোগ্য নহয় বুলি খাৰিজ কৰা হয়।

এই আদেশক প্ৰত্যাছান জনোৱাৰ বাবে আবেদনকাৰীৰ হাতত আন যিয়েই প্ৰতিকাৰ উপলব্ধ নহওঁক কিয়, স্পষ্টভাৱে সেইসমূহ বৰ্তমানৰ আদেশৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত নহ'ব।

আৰ.পি.

আবেদনৰ নিষ্পত্তি কৰা হৈছে।

অনুবাদক: হৰ্ষদ্বীপ কলিতা, কনিষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হব।”
